Štvrtok 24. novembra 2022

P9_TA(2022)0421

Výsledok modernizácie Zmluvy o energetickej charte

Uznesenie Európskeho parlamentu z 24. novembra 2022 o výsledku modernizácie Zmluvy o energetickej charte (2022/2934(RSP))

(2023/C 167/10)

Európsky parlament,

— so zreteľom na Zmluvu o energetickej charte, ktorá bola podpísaná v roku 1994 a nadobudla účinnosť v roku 1998,

— so zreteľom na proces modernizácie Zmluvy o energetickej charte, ktorý sa začal v roku 2017, a na jej návrh od EÚ,

— so zreteľom na dohodu prijatú 12. decembra 2015 na 21. konferencii zmluvných strán Rámcového dohovoru Organizácie Spojených národov o zmene klímy v Paríži (Parížska dohoda),

— so zreteľom na oznámenie Komisie z 11. decembra 2019 s názvom Európska zelená dohoda (COM(2019)0640),

— so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/1119 z 30. júna 2021, ktorým sa stanovuje rámec na dosiahnutie klimatickej neutrality a menia nariadenia (ES) č. 401/2009 a (EÚ) 2018/1999 (európsky právny predpis v oblasti klímy) ([1]),

— so zreteľom na odporúčanie Komisie (EÚ) 2021/1749 z 28. septembra 2021 s názvom Energetická efektívnosť v prvom rade: od zásad k praxi ([2]) a k nemu pripojené usmernenia,

— so zreteľom na smernicu Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/2001 z 11. decembra 2018 o podpore využívania energie z obnoviteľných zdrojov (smernica o obnoviteľných zdrojoch energie) ([3]),

— so zreteľom na smernicu Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/2002 z 11. decembra 2018, ktorou sa mení smernica 2012/27/EÚ o energetickej efektívnosti ([4]),

— so zreteľom na judikatúru Súdneho dvora Európskej únie, najmä na jeho stanovisko 2/15 zo 16. mája 2017 k Dohode o voľnom obchode medzi EÚ a Singapurskou republikou ([5]), jeho rozsudok zo 6. marca 2018 vo veci C-284/16 (prejudiciálne rozhodnutie vo veci *Slovenská republika/Achmea BV*) ([6]), jeho stanovisko 1/17 z 30. apríla 2019 o Komplexnej hospodárskej a obchodnej dohode medzi Kanadou a EÚ a jej členskými štátmi ([7]), jeho rozsudok z 2. septembra 2021 vo veci C-741/19 (prejudiciálne rozhodnutie vo veci *Moldavská republika/Komstroy LLC*) ([8]) a jeho rozsudok z 26. októbra 2021 vo veci C-109/20 (prejudiciálne rozhodnutie vo veci *Poľská republika/PL Holdings Sàrl*) ([9]),

— so zreteľom na mandát udelený v roku 2017 pracovnej skupine III Komisie OSN pre medzinárodné obchodné právo (UNCITRAL), aby pracovala na reforme urovnávania sporov medzi investorom a štátom,

---

([1]) Ú. v. EÚ L 243, 9.7.2021, s. 1.
([2]) Ú. v. EÚ L 350, 4.10.2021, s. 9.
([3]) Ú. v. EÚ L 328, 21.12.2018, s. 82.
([4]) Ú. v. EÚ L 328, 21.12.2018, s. 210.
([5]) Stanovisko zo 16. mája 2017, EU:C:2017:376.
([6]) Rozsudok zo 6. marca 2018, Slovenská republika/Achmea BV, C-284/16, EU:C:2018:158.
([7]) Stanovisko z 30. apríla 2019, EU:C:2019:341.
([8]) Rozsudok z 2. septembra 2021, Moldavská republika/Komstroy LLC, C-741/19, EU:C:2021:655.
([9]) Rozsudok z 26. októbra 2021, Poľská republika/PL Holdings Sàrl, C-109/20, EU:C:2021:875.

— so zreteľom na rozhodnutie Talianska z 1. januára 2016 odstúpiť od Zmluvy o energetickej charte,

— so zreteľom na návrh zákona o ukončení Zmluvy o energetickej charte, ktorý poľská vláda prijala 10. augusta 2022 a poľskému parlamentu postúpila 25. augusta 2022,

— so zreteľom na oznámenia španielskej vlády z 12. októbra 2022, holandskej vlády z 19. októbra 2022, francúzskej vlády z 21. októbra 2022, slovinskej vlády z 10. novembra 2022, nemeckej vlády z 11. novembra 2022 a luxemburskej vlády z 18. novembra 2022 o zámere odstúpiť od Zmluvy o energetickej charte,

— so zreteľom na Dohodu o ukončení bilaterálnych investičných zmlúv medzi členskými štátmi Európskej únie, ktorá bola podpísaná 5. mája 2020 ([10]),

— so zreteľom na svoje najnovšie uznesenia, najmä na uznesenie z 23. júna 2022 o budúcnosti medzinárodnej investičnej politiky EÚ ([11]) a uznesenie z 20. októbra 2022 o konferencii OSN o zmene klímy 2022 v Šarm aš-Šajchu v Egypte (COP 27) ([12]),

— so zreteľom na skutočnosť, že v Rade sa nepodarilo dosiahnuť kvalifikovanú väčšinu v prospech modernizácie Zmluvy o energetickej charte ako základu pozície EÚ na 33. zasadnutí Konferencie o energetickej charte,

— so zreteľom na oznámenie Komisie z 5. októbra 2022 o dohode medzi členskými štátmi, Európskou úniou a Európskym spoločenstvom pre atómovú energiu o výklade Zmluvy o energetickej charte (COM(2022)0523),

— so zreteľom na článok 132 ods. 2 a 4 rokovacieho poriadku,

A. keďže Zmluva o energetickej charte je medzinárodnou dohodou; keďže zmluva bola podpísaná v decembri 1994 a účinnosť nadobudla v apríli 1998; keďže je 53 signatárov a zmluvných strán Zmluvy o energetickej charte vrátane Európskej únie a Euratomu a všetkých jej členských štátov okrem Talianska, ktoré od zmluvy v roku 2016 odstúpilo; keďže EÚ a jej členské štáty tvoria viac ako polovicu členov Zmluvy o energetickej charte s právom hlasovať;

B. keďže pôvodným cieľom Zmluvy o energetickej charte bolo vytvoriť fórum pre politickú spoluprácu v energetike, ochranu investícií, obchod a tranzit medzi východom a západom; keďže ustanovenia Zmluvy o ochrane investícií neboli od 90-tych rokov aktualizované a v porovnaní s novými normami ustanovenými v reformovanom prístupe EÚ k investičnej politike sú zastarané; keďže nedošlo k žiadnemu pokusu doplniť naliehavosť zmierniť zmenu klímy a postupne ukončiť investície do fosílnych palív do roku 2018;

C. keďže členské štáty majú približne 1 500 bilaterálnych investičných zmlúv ratifikovaných pred Lisabonskou zmluvou, ktorými sú naďalej chránené investície do fosílnych palív a ktoré obsahujú zastarané ustanovenia a mechanizmy nezlučiteľné s hodnotami a zásadami práva EÚ; keďže platnosť nenadobudla žiadna z nových medzinárodných investičných dohôd s moderným prístupom, o ktorých EÚ rokovala od Lisabonskej zmluvy;

D. keďže na odvrátenie závažných klimatických kríz a ochranu našej energetickej bezpečnosti bude treba vyžadovať urýchlenie procesu postupného vyraďovania fosílnych palív a rýchlu transformáciu na energiu z obnoviteľných zdrojov;

E. keďže zámerom Európskej zelenej dohody je odpoveď na výzvy súvisiace so zmenou klímy a zhoršovaním životného prostredia; keďže treba, aby k dosiahnutiu tohto cieľa prispievali všetky politiky EÚ vrátane investičnej;

F. keďže Medzivládny panel o zmene klímy vo svojej správe o zmierňovaní zmeny klímy z roku 2022 vydanej v apríli 2022 označil Zmluvu o energetickej charte za „vážnu prekážku zmiernenia zmeny klímy“;

([10]) Ú. v. EÚ L 169, 29.5.2020, s. 1.
([11]) Prijaté texty, P9_TA(2022)0268.
([12]) Prijaté texty, P9_TA(2022)0373.

Štvrtok 24. novembra 2022

G. keďže energetická transformácia vyžaduje urýchlenie celosvetových investícií do čistej energie a stimuly pre európske energetické podniky, aby investovali do energie z obnoviteľných zdrojov;

H. keďže vzhľadom na vzrastajúce právne a politické obavy v súvislosti so Zmluvou o energetickej charte sa v novembri 2018 pod vedením EÚ a jej členských štátov začala jej modernizácia zameraná na normy ochrany investícií, ako aj na obmedzenie ochrany pre fosílne palivá a na podporu udržateľného rozvoja; keďže 27. novembra 2018 Konferencia o energetickej charte schválila zoznam tém modernizácie; keďže Rada v júli 2019 udelila Komisii mandát na rokovania o modernizácii Zmluvy o energetickej charte; keďže v máji 2020 EÚ predložila návrh na modernizáciu Zmluvy o energetickej charte; keďže 15. februára 2021 EÚ predložila sekretariátu energetickej charty doplňujúci návrh na riešenie otázky vymedzenia hospodárskej činnosti v energetike, známej aj ako vyňatie fosílnych palív;

I. keďže 24. júna 2022 zmluvné strany v zásade dosiahli dohodu o modernizácii Zmluvy o energetickej charte; keďže k zmenám zmluvy patria zmeny noriem pre ochranu investícií podľa Zmluvy o energetickej charte a odkaz na právo krajín prijímať regulačné opatrenia z dôvodov, ako je ochrana životného prostredia alebo opatrenia v oblasti klímy;

J. keďže právny text konečnej dohody ešte nebol oficiálne zverejnený, čím nedosahuje úroveň transparentnosti iných obchodných a investičných dohôd EÚ;

K. keďže Nemecko, Francúzsko, Španielsko, Holandsko, Poľsko, Slovinsko a Luxembursko, ktoré spolu predstavujú viac ako 70 % obyvateľstva EÚ, po ukončení rokovaní oznámili svoj zámer odstúpiť od Zmluvy o energetickej charte; keďže Taliansko od Zmluvy o energetickej charte odstúpilo v roku 2016; keďže možnosť odstúpiť od Zmluvy o energetickej charte zvažujú ešte ďalšie členské štáty;

L. keďže v Rade sa nepodarilo dosiahnuť kvalifikovanú väčšinu v prospech modernizácie Zmluvy o energetickej charte ako základu pre schválenie modernizácie na Konferencii o Európskej energetickej charte v novembri 2022; keďže preto bola modernizácia stiahnutá z programu Konferencie o energetickej charte;

M. keďže EÚ má počet hlasov rovnajúci sa počtu jej členských štátov, ktoré sú zmluvnými stranami Zmluvy o energetickej charte; keďže členské štáty môžu uplatniť svoje hlasovacie právo len vtedy, ak EÚ svoje hlasovacie právo neuplatní; keďže ratifikácia tými členskými štátmi EÚ, ktoré sú zmluvnými stranami Zmluvy o energetickej charte, by sa musela uskutočniť v súlade s ich vnútroštátnymi ratifikačnými pravidlami a s rozdelením právomocí medzi EÚ a členské štáty;

N. keďže Európsky parlament by musel udeliť súhlas s modernizáciou Zmluvy o energetickej charte skôr, ako by EÚ mohla začať predbežne uplatňovať modernizovanú zmluvu v súlade s politickými usmerneniami Komisie; keďže s vystúpením EÚ zo Zmluvy o energetickej charte by musel súhlasiť Európsky parlament;

O. keďže alarmujúci počet sporov v súvislosti s investíciami sa zameriava na environmentálne opatrenia; keďže rôzne krajiny vrátane členských štátov sú žalované v súvislosti s politikami v oblasti klímy alebo spravodlivej transformácie; keďže Zmluva o energetickej charte je investičná dohoda, ktorá je v súčasnosti predmetom najväčšieho počtu sporov o ochrane investícií na svete; keďže v súčasnosti v rámci EÚ prebieha viac ako 40 investičných rozhodcovských konaní; keďže podľa sekretariátu energetickej charty sa na základe Zmluvy o energetickej charte k 1. júnu 2022 začalo najmenej 150 rozhodcovských konaní o investíciách, z ktorých jedna tretina sa týka investícií do fosílnych palív a 70 % tvoria rozhodcovské konania o investíciách základe Zmluvy o energetickej charte v rámci EÚ;

P. keďže Zmluva o energetickej charte je aktuálne nezlučiteľná so zmluvami EÚ, pretože investičným súdom umožňuje vykladať a uplatňovať právo EÚ bez poskytnutia potrebných záruk, ktorými sa zachová regulačná autonómia EÚ, a má nepriaznivý vplyv na fungovanie inštitúcií EÚ podľa ústavného rámca EÚ;

Q. keďže 6. marca 2018 Súdny dvor Európskej únie vo veci C-284/16 (prejudiciálne rozhodnutie vo veci *Slovenská republika/Achmea BV*) rozhodol, že arbitrážne doložky medzi investorom a štátom v medzinárodných dohodách uzavretých medzi členskými štátmi EÚ sú v rozpore so zmluvami EÚ a preto sa nemôžu uplatňovať po dni, kedy sa posledná zo zmluvných strán bilaterálnej investičnej zmluvy v rámci EÚ stala členským štátom EÚ; keďže Súdny dvor Európskej únie pri uplatnení rovnakých zásad vo svojom rozsudku z 2. septembra 2021 vo veci C-741/19 (prejudiciálne rozhodnutie vo veci *Moldavská republika/Komstroy LLC*) rozhodol, že článok 26 ods. 2 písm. c) Zmluvy

o energetickej charte sa musí vykladať v tom zmysle, že sa nevzťahuje na spory medzi členským štátom EÚ a investorom z iného členského štátu EÚ týkajúce sa investícií daného investora v uvedenom štáte; keďže podľa ustálenej judikatúry sa rozsudky Súdneho dvora uplatňujú *ex tunc*; keďže rozhodcovia pri svojich úvahách ignorovali uvedené rozsudky Súdneho dvora Európskej únie;

R. keďže EÚ sa dostala na čelo reformy investičných politík; keďže od nadobudnutia účinnosti Lisabonskej zmluvy na naliehanie a s podporou Európskeho parlamentu EÚ schválila a podrobila reforme model ochrany investícií a rozhodla sa nahradiť mechanizmus urovnávania sporov medzi investorom a štátom systémom investičných súdov, začala rokovania o mnohostrannom investičnom súde (MIC), prijala právne predpisy na reguláciu zahraničných subvencií, ktoré narúšajú vnútorný trh, a prijala právne predpisy na preverovanie prichádzajúcich priamych zahraničných investícií; keďže tento vývoj je významným krokom správnym smerom k modernizovanej a udržateľnej investičnej politike; keďže na dosiahnutie pokroku v tomto reformnom programe ešte treba urobiť oveľa viac;

S. keďže EÚ podporuje prebiehajúce rokovania v rámci pracovnej skupiny III UNCITRAL a zriadenie mnohostranného investičného súdu;

1. uznáva, že Zmluva o energetickej charte bola ostro kritizovaná ako prekážka prechodu na energiu z obnoviteľných zdrojov a ochrany energetickej bezpečnosti v EÚ a jej členských štátoch; považuje súčasnú Zmluvu o energetickej charte za zastaraný nástroj, ktorý už neslúži záujmom Európskej únie, najmä pokiaľ ide o cieľ dosiahnuť klimatickú neutralitu do roku 2050;

2. víta úsilie EÚ a jej členských štátov stimulovať proces modernizácie Zmluvy o energetickej charte; oceňuje úsilie Komisie o dosiahnutie súladu Zmluvy o energetickej charte s mandátom, ktorý dostala od Rady, s cieľom zachovať schopnosť EÚ vypracovať opatrenia verejnej politiky v súlade s Parížskou dohodou, cieľmi Európskej zelenej dohody a prioritami Európskeho parlamentu;

3. uznáva, že modernizovaná Zmluva o energetickej charte bola prerokovaná v reakcii na silný dopyt členských štátov EÚ od novembra 2018; zdôrazňuje, že zmena Zmluvy o energetickej charte si pri hlasovaní na jej výročnej konferencii vyžaduje jednomyseľný súhlas všetkých zmluvných strán;

4. znovu vyjadruje znepokojenie nad tým, že mnohé zmluvné strany vrátane priemyselných krajín s vysokými príjmami zjavne nemajú rovnaké ambície ako EÚ pri modernizácii Zmluvy o energetickej charte, zmierňovaní zmeny klímy, podpore trvalo udržateľného rozvoja a podpore energetickej transformácie, a to napriek tomu, že všetky z nich sú tiež signatármi Parížskej dohody;

5. zdôrazňuje, že konečné znenie modernizovanej Zmluvy o energetickej charte zahŕňa prvky mandátu na rokovania udeleného Komisii, nie je v súlade s Parížskou dohodou, právnym predpisom EÚ v oblasti klímy, alebo cieľmi Európskej zelenej dohody, nie je v súlade s cieľmi stanovenými Európskym parlamentom v uznesení z 23. júna 2022 o budúcnosti medzinárodnej investičnej politiky EÚ, a to najmä bezprostredným zákazom, aby investori do fosílnych palív žalovali zmluvné strany v súvislosti s vykonávaním politík postupného vyraďovania fosílnych palív v súlade s ich medzinárodnými záväzkami, výrazným skrátením časového rámca na postupné zrušenie existujúcich investícií do fosílnych palív a odstránením mechanizmu urovnávania sporov medzi investorom a štátom; zdôrazňuje, že Európsky parlament už vyjadril svoju pozíciu, v zmysle ktorej by EÚ a jej členské štáty by nemali podpisovať ani ratifikovať zmluvy o ochrane investícií, ktoré zahŕňajú mechanizmus urovnávania sporov medzi investorom a štátom; opakuje, že ak bude mnohostranný investičný súd zriadený, mohol by sa priamo uplatňovať na všetky prebiehajúce bilaterálne a multilaterálne investičné dohody – vrátane Zmluvy o energetickej charte – krajín, ktoré sa k nemu prihlásili;

6. víta zámer EÚ a Spojeného kráľovstva vyňať investície do fosílnych palív z ochrany Zmluvy o energetickej charte; víta skutočnosť, že v prípade EÚ a jej členských štátov má väčšina nových investícií do fosílnych palív stratiť ochranu k 15. augustu 2023;

7. konštatuje, že modernizovaný návrh Zmluvy o energetickej charte zachováva ochranu existujúcich investícií do fosílnych palív aspoň 10 rokov; konštatuje, že desaťročné obdobie by sa začalo od nadobudnutia platnosti modernizovanej Zmluvy o energetickej charte, a začalo by sa 15. augusta 2023, ak by EÚ, jej členské štáty a ostatné zmluvné strany súhlasili s predbežným vykonávaním dohody, a že inak by sa začalo až po ratifikácii tromi štvrtinami zmluvných strán, čím by sa predĺžila ochrana investícií do fosílnych palív na obdobie takmer 20 rokov stanovené v doložke o ukončení platnosti Zmluvy o energetickej charte; konštatuje, že v modernizovanej Zmluve o energetickej charte sa stanovuje konečný termín na rok 2040, do ktorého už nebudú chránené všetky investície do fosílnych palív v prípade zmluvných strán, ktoré sa rozhodnú pre čiastočný odpredaj príslušných podnikateľských jednotiek (carve-out); vyjadruje veľké znepokojenie nad tým,

že tento harmonogram je v rozpore so súčasnými znalosťami o rýchlosti postupného vyraďovania fosílnych palív, ktoré je potrebné na obmedzenie globálneho otepľovania na 1,5 °C v porovnaní s predindustriálnou úrovňou, a že oslabí ciele EÚ v oblasti klímy; pripomína skutočnosť, že Európsky parlament prijal pozíciu, že Zmluva o energetickej charte by mala okamžite zakázať investorom do fosílnych palív žalovať zmluvné strany za vykonávanie politík postupného ukončovania používania fosílnych palív v súlade s ich záväzkami vyplývajúcimi z Parížskej dohody; konštatuje, že vymedzenie existujúcich investícií zahŕňa projekty vo fáze prieskumu a ich potenciálne budúce využívanie;

8. vyjadruje poľutovanie nad tým, že v rámci modernizovanej Zmluvy o energetickej charte sa väčšina zmluvných strán rozhodla zachovať ochranu investorov do fosílnych palív na neurčito;

9. zdôrazňuje, že modernizovaná Zmluva o energetickej charte sa môže použiť ako základ pre nové nároky po úplnom nadobudnutí účinnosti alebo ak hostiteľský štát investora aj žalované štáty budú predbežne uplatňovať modernizovanú Zmluvu o energetickej charte; vyjadruje hlboké poľutovanie nad tým, že táto situácia je nejasná, pretože spôsobuje čiastkové vykonávanie a oneskorenia a hrozí predĺženie uplatňovania nereformovanej Zmluvy o energetickej charte;

10. víta začlenenie nových ustanovení, ktorými sa riadi výklad zmluvy, najmä ustanovení o práve na reguláciu v záujme legitímnych cieľov verejnej politiky do modernizovanej Zmluvy o energetickej charte, naliehavú potrebu účinne bojovať proti zmene klímy, práva a povinnosti zmluvných strán v rámci mnohostranných environmentálnych a pracovných dohôd vrátane Parížskej dohody, ich záväzok podporovať investície do energetiky tak, aby prispievali k udržateľnému rozvoju a zodpovednému podnikaniu; berie na vedomie začlenenie zmierovacieho mechanizmu na riešenie sporov týkajúcich sa trvalo udržateľného rozvoja;

11. pripomína svoju pozíciu, že EÚ a jej členské štáty by nemali podpisovať ani ratifikovať zmluvy o ochrane investícií, ktorých súčasťou je mechanizmus urovnávania sporov medzi investorom a štátom; vyjadruje poľutovanie nad skutočnosťou, že modernizovaná Zmluva o energetickej charte zachovala tento zastaraný mechanizmus urovnávania sporov, a zdôrazňuje, že existujú značné dôkazy o tom, že investiční rozhodcovia nerešpektujú zámer štátov chrániť ich ciele verejnej politiky, najmä pokiaľ ide o postupné vyraďovanie fosílnych palív alebo ochranu životného prostredia;

12. podporuje prebiehajúce rokovania v rámci pracovnej skupiny III UNCITRAL, v rámci ktorej sa EÚ a jej členské štáty usilujú o zriadenie mnohostranného investičného súdu, ktorý by sa mohol stať príslušným rozhodovacím orgánom na riešenie medzinárodných investičných sporov; poukazuje na to, že ak bude mnohostranný investičný súd zriadený, mohol by sa priamo uplatňovať na všetky prebiehajúce bilaterálne a multilaterálne investičné dohody – vrátane Zmluvy o energetickej charte – krajín, ktoré sa k nemu prihlásili; pripomína, že podľa článku 30 ods. 3 Viedenského dohovoru o zmluvnom práve z roku 1969 by mal systém mnohostranného investičného súdu prednosť pred mechanizmami urovnávania sporov medzi investorom a štátom pre krajiny, ktoré sa k nemu prihlásili; vyzýva Komisiu, aby čo najskôr úspešne ukončila rokovania pracovnej skupiny III UNCITRAL;

13. vyzýva Komisiu, aby aj v rámci skupiny UNCITRAL, v procese rokovaní a vo výsledkoch výslovne podporovala mechanizmus, prostredníctvom ktorého môžu štáty účinne odvolať súhlas s urovnávaním sporov medzi investorom a štátom zo svojich zmlúv alebo vypovedať svoje zmluvy;

14. vyjadruje znepokojenie nad tým, že 20-ročná doložka o ukončení platnosti v prípade vystúpenia zostáva v modernizovanom znení nezmenená, a vyjadruje poľutovanie nad tým, že to nebolo súčasťou mandátu EÚ na rokovania, čím sa krajiny, ktoré zostávajú zmluvnými stranami Zmluvy o energetickej charte, naďalej zbavujú možnosti ľahko odstúpiť od zmluvy, ak by rozhodcovia naďalej oslabovali schopnosť štátov regulovať; zdôrazňuje, že odstúpenie od Zmluvy o energetickej charte by odchádzajúce zmluvné strany podriadilo 20-ročnej doložke o ukončení platnosti, podľa ktorej by všetky existujúce investície, na ktoré sa nevzťahuje vzájomná dohoda, boli naďalej chránené podľa pravidiel obsiahnutých v nemodernizovanej Zmluve o energetickej charte; víta však skutočnosť, že ochrana všetkých nových investícií by sa okamžite po odstúpení končila; konštatuje, že podľa modernizovanej Zmluvy o energetickej charte by väčšina nových investícií do fosílnych palív už nebola chránená od 15. augusta 2023;

15. vyjadruje poľutovanie nad tým, že modernizovaná Zmluva o energetickej charte nerieši kritickú otázku techník oceňovania, čo umožňuje priznanie kompenzácie, ktorá výrazne prevyšuje investované sumy; konštatuje, že navrhované zmeny ustanovení o priznaní náhrady škody by mali len malý vplyv, keďže rozhodcovia majú tendenciu vykladať pojem strata veľmi široko, a to vrátane očakávaných budúcich ziskov; konštatuje, že tieto metódy sú veľmi kontroverzné vzhľadom na veľmi široký priestor na voľné uváženie a spoliehanie sa na veľmi zložité a vo svojej podstate špekulatívne predpoklady;

16. víta objasnenie Súdneho dvora v zmysle, že ustanovenia o urovnávaní sporov medzi investorom a štátom v Zmluve o energetickej charte sa neuplatňujú v prípade sporov v rámci EÚ, ako aj začlenenie zásady, že ustanovenia urovnávania sporov medzi investorom a štátom sa neuplatňujú medzi členmi tej istej organizácie regionálnej hospodárskej integrácie, do modernizovanej Zmluvy o energetickej charte; vyjadruje však znepokojenie nad možnosťou, že rozhodcovia môžu naďalej rozhodovať o sporoch vnútri EÚ a že na súdoch iných krajín sa ešte stále riešia prípady podľa pravidiel Medzinárodného centra pre riešenie investičných sporov; so znepokojením konštatuje, že rozhodnutie vo veci Achmea neodradilo rozhodcov od toho, aby naďalej opakovane ignorovali rozhodnutia a pokračovali v pojednávaniach o investičných sporoch v rámci EÚ; víta návrh Komisie na vzájomnú dohodu, v ktorej sa objasňuje, že Zmluva o energetickej charte a jej doložka o ukončení platnosti sa v rámci EÚ neuplatňujú a nikdy sa neuplatňovali; naliehavo vyzýva všetky členské štáty, aby takéto dohody čo najskôr ratifikovali; vyzýva Komisiu, aby oslovila partnerské krajiny a navrhla druhú dohodu, ktorá by zmluvným stranám Zmluvy o energetickej charte, ktoré nie sú členmi EÚ a ktoré sú ochotné odstúpiť, umožnila recipročnú neutralizáciu doložky o ukončení platnosti;

17. berie na vedomie absenciu kvalifikovanej väčšiny členských štátov EÚ ochotných podporiť modernizáciu Zmluvy o energetickej charte, čo vedie ku kolapsu modernizačného úsilia; zastáva názor, že EÚ ani jej členské štáty nemôžu zostať zmluvnou stranou súčasnej Zmluvy o energetickej charte z dôvodu jej nezlučiteľnosti s právom EÚ a jej politikou;

18. opakuje, že Európsky parlament vyzval Komisiu a členské štáty, aby začali pripravovať koordinované odstúpenie od Zmluvy o energetickej charte a dohodu vylučujúcu uplatňovanie doložky o ukončení platnosti medzi zmluvnými stranami, ktoré o to budú mať záujem; pripomína, že EÚ môže ratifikovať modernizovanú Zmluvu o energetickej charte len s konečným súhlasom Európskeho parlamentu a že Európsky parlament zváži svoje predchádzajúce pozície a nedostatky modernizácie, ak bude požiadaný o súhlas s ňou; zastáva názor, že Európsky parlament bude podporovať koordinované odstúpenie od Zmluvy o energetickej charte, keď bude požiadaný o súhlas s ním;

19. víta oznámenie poľskej, španielskej, holandskej, francúzskej, slovinskej, nemeckej a luxemburskej vlády o ich zámere odstúpiť od Zmluvy o energetickej charte a konštatuje, že vo väčšine prípadov sa rozhodnutie prijalo na základe výsledku procesu modernizácie;

20. zdôrazňuje potrebu konať koordinovane, aby sa tým posilnila pozícia v rokovaniach o odstúpení, obmedzili negatívne účinky doložky o ukončení platnosti a účinne predchádzalo sporom v rámci EÚ; naliehavo vyzýva Komisiu, aby okamžite iniciovala proces smerujúci ku koordinovanému odstúpeniu EÚ od Zmluvy o energetickej charte, a vyzýva Radu, aby takýto návrh podporila; domnieva sa, že je to najlepšia možnosť, ako EÚ dosiahne právnu istotu a zabráni tomu, aby Zmluva o energetickej charte ešte viac ohrozila ambície EÚ v oblasti klímy a energetickej bezpečnosti;

21. zdôrazňuje, že Komisia toto koordinované odstúpenie adekvátne nepripravila a ani o ňom neposkytla žiadne informácie – a to aj napriek viacerým požiadavkám Európskeho parlamentu od začiatku rokovaní o modernizácii – ako o alternatíve v prípade neuspokojivých výsledkov alebo neúspechu procesu modernizácie;

22. upozorňuje na nesúlad medzi pozíciami niektorých členských štátov k Zmluve o energetickej charte a ich bilaterálnymi investičnými zmluvami, ktoré stále chránia investície do fosílnych palív, a zastarané ustanovenia, ktoré sú v rozpore s cieľmi a hodnotami EÚ;

23. poveruje svoju predsedníčku, aby postúpila toto uznesenie Rade, Komisii, vládam a parlamentom členských štátov, sekretariátu Zmluvy o energetickej charte a vládam členských krajín Zmluvy o energetickej charte.